

ÎNCHEIERE

02 februarie 2017

or. Făleşti

Judecătoria Bălți, instanța în componența:

Președintele ședinței, judecător
grefier

Ion Ghizdari
Tatiana Caras

cu participarea:

debitorului

Serghei Crețu

în absența:

executorului judecătoresc

Serghei Matachi

examinând în ședință publică demersul executorului judecătoresc Serghei Matachi privind aplicarea interdicțiilor temporare în eliberarea documentelor de stare civilă, de identitate și permiselor de conducere în privința debitorului Crețu Serghei,-

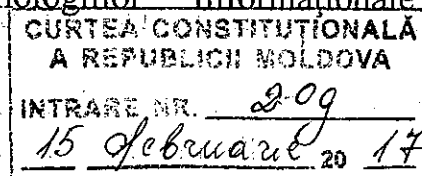
CONSTATĂ:

La data de 22 decembrie 2016 executorul judecătoresc Matachi Serghei a depus un demers privind aplicarea interdicțiilor temporare în eliberarea documentelor de stare civilă, de identitate și permiselor de conducere în privința debitorului Crețu Serghei.

În motivarea demersului a indicat *inter alia* că, la biroul executorului judecătoresc Matachi Serghei, se află spre executare silită ordonanța nr. 2p/o-153/15 din 28.09.2015 emisă de Judecătoria Făleşti, în conformitate cu care s-a dispus: „se încasează de la Crețu Serghei, născut la data de 06 octombrie 1988, domiciliat în s. Glinjeni raionul Făleşti, IDNP 2008037007643, în beneficiul Î.M. „Credit Rapid” SRL, mun. Chișinău, str. Socoleni nr. 1, IDNO 1008600036589, datoria în sumă de 7129,86 lei (șapte mii una sută douăzeci și nouă lei optzeci și șase bani). Se încasează de la Crețu Serghei în beneficiul Î.M. „Credit” SRL suma de 135 (una sută treizeci și cinci) lei, achitată de creditor în calitate de taxă de stat la depunerea cererii în judecată.

La data de 09 noiembrie 2016 a fost emisă încheierea privind intentarea procedurii de executare și asigurarea executării ordonanței nr. 2p/o-153/15 din 28.09.2015 emisă de Judecătoria Făleşti, cu propunerea făcută debitorului, de a executa cerințele documentului executoriu, în termen de 15 zile, cu depunerea mijloacelor bănești pe contul special al executorului judecătoresc. Totodată a fost stabilită ziua de prezentare în fața executorului judecătoresc pentru data de 02.12.2015 ora 10⁰⁰, pentru a li se comunica drepturile și obligațiile, modalitatea de executare și/sau consecutivitatea de urmărire a bunurilor.

În scopul asigurării executării documentului executoriu mai sus menționat au fost aplicate măsuri asigurătorii (restricții/interdicții) la următoarele instituții: Ministerul Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor, Direcția Generală Documentare a Populației, Ministerul Tehnologiilor Informaționale și

Comunicațiilor, Direcția înregistrare a Transportului și Calificarea Conducătorilor Auto, Întreprinderea de Stat „Cadastru”, Agenția Teritorială Bălți a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, au fost întreprinse măsuri asiguratorii în vederea depistării surselor financiare deținute de către debitor pe conturi bancare în instituțiile financiare pe teritoriul Republicii Moldova.

La data de 15.02.2016 debitorul s-a prezentat la biroul executorului judecătoresc Matachi Serghei, a luat cunoștință cu materialele procedurii de executare și i s-au adus la cunoștință drepturile și obligațiile ca parte a procedurii de executare. Totodată debitorul a semnat angajamentul prin care și-a asumat obligația să achite suma datorată conform ordonanței nr. 2p/o-153/2015 din data de 28 septembrie emisă de Judecătoria Fălești.

La data de 24 mai 2016 în adresa debitorului a fost examinată o citație pentru a se prezenta pentru data de 14 iunie 2016, orele 09³⁰ la biroul executorului judecătoresc pentru a i se comunica drepturile și obligațiile în procesul executării, a achita sumele datorate, sau să declare în scris, pe proprie răspundere, executorului judecătoresc toate veniturile, drepturile de creanță deținute și bunurile din care urmează a fi executată datoria, inclusiv cele care se află în proprietate comună pe cote-părți, în devălmășie sau care sunt gajate, precum și locul aflării lor.

La data de 20 octombrie 2016 în adresa debitorului a fost expediată citație repetată pentru a se prezenta pentru data de 21 noiembrie 2016, orele 09³⁰ la biroul executorului judecătoresc pentru a i se comunica drepturile și obligațiile în procesul executării, a achita sumele datorate, sau să declare în scris, pe proprie răspundere, executorului judecătoresc toate veniturile, drepturile de creanță deținute și bunurile din care urmează a fi executată datoria, inclusiv cele care se află în proprietate comună pe cote-părți, în devălmășie sau care sunt gajate, precum și locul aflării lor.

La data de 19 decembrie 2016, reprezentantul creditorului a înaintat cerere către executorul judecătoresc prin care a solicitat înaintarea unui demers în instanța de judecată privind aplicarea interdicției privind eliberarea documentelor de stare civilă, a actelor de identitate și a permiselor de conducere.

Executorul judecătoresc a înaintat procedura de executare și a aplicat măsuri de asigurare a executării ordonanței nr. 2p/o-153/2015 emisă de judecătoria Fălești. Totodată a întreprins în privința debitorului măsuri de executare silită, în conformitate cu prevederile cărții întâi a Codului de executare, însă debitorul nu a executat obligația stabilită prin ordonanța nr. 2p/o-153/2015 din data de 28 septembrie 2015 emisă de Judecătoria Fălești.

Cu toate că în privința debitorului este stabilită o obligație printr-o hotărâre judecătorească definitivă, mai mult de un an de zile debitorul nu a executat această obligație, iar prin in/acțiunile sale debitorul își exercită drepturile cu rea-credință și nu își execută obligațiile. Nu se prezintă la citațiile repetate ale executorului judecătoresc pentru a achita datoria și nu a declarat executorului judecătoresc veniturile/bunurile din care urma a fi executată aceasta.

În temeiul art. 22, 63, 64 Cod de executare, solicită aplicarea interdicției temporare în eliberarea documentelor de stare civilă, în eliberarea actelor de identitate și eliberarea permiselor de conducere în privința lui Cretu Serghei.

În ședința de judecată executorul judecătoresc nu s-a prezentat însă a solicitat examinarea demersului în absența sa și a solicitat admiterea lui.

În ședința de judecată din data de 02 februarie 2017, instanța a pus în discuție din oficiu ridicarea excepției de neconstituționalitate prevederile art. 22 alin. (1) lit. v) Cod de executare (teza a II-a) „Interdicția privind eliberarea documentelor de stare civilă, a actelor de identitate sau a permiselor de conducere se aplică exclusiv de către instanța de judecată”, introduse prin legea Nr. 118 din 02.06.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Debitorul Crețu Serghei a menționat că este de acord cu ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Ascultînd debitorul, studiind materialele pricinii civile, instanța consideră necesar de a ridica din oficiu excepția de neconstituționalitate în pricina civilă la demersul executorului judecătoresc Serghei-Matachi privind aplicarea interdicțiilor privind eliberarea documentelor de stare civilă, de identitate și permiselor de conducere în privința debitorului Crețu Serghei, din următoarele considerente.

Instanța reține că la data de 22 decembrie 2016, executorul judecătoresc Matachi Serghei a depus demers privind aplicarea interdicției de eliberare a documentelor de stare civilă, actelor de identitate și a permiselor de conducere în privința debitorului Crețu Serghei Ivan.

Demersul a fost întemeiat pe prevederile art. 22 alin. (1) lit. v) Cod de executare (teza a II-a) „Interdicția privind eliberarea documentelor de stare civilă, a actelor de identitate sau a permiselor de conducere se aplică exclusiv de către instanța de judecată”, introduse prin legea Nr. 118 din 02.06.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

În opinia instanței prevederile invocate sunt incompatibile cu art. 23, 27, 28, 54 din Constituție, iar argumentele în acest sens urmează a fi invocate într-o sesizare privind excepția de neconstituționalitate.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (1) Cod de procedură civilă, *dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție.*

În conformitate cu art. 12¹ alin. (1) Cod de procedură civilă, *din momentul emiterii de către instanța a încheierii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și pînă la adoptarea hotărîrii de către Curtea Constituțională, procedura de examinare a pricinii sau de executare a hotărîrii pronunțate se suspendă.*

Potrivit Hotărârii Curții constituționale pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) nr. 2 din 09 februarie 2016, „în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărîrilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (3) Cod de procedură civilă, *din momentul emiterii de către instanța a încheierii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și pînă la adoptarea hotărîrii de către Curtea Constituțională, procedura de examinare a pricinii sau de executare a hotărîrii pronunțate se suspendă.*

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.

(1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

2. Până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea prezentei hotărâri, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) din Constituție și astfel cum au fost explicate în prezenta hotărâre, în conformitate cu considerentele menționate în cuprinsul acesteia și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

Ținând cont de faptul că există incertitudini privind constituționalitatea prevederilor art. 22 alin. (1) lit. v) Cod de executare (teza a II-a), „Interdicția privind eliberarea documentelor de stare civilă, a actelor de identitate sau a permiselor de conducere se aplică exclusiv de către instanța de judecată”, introduse prin legea Nr. 118 din 02.06.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, de faptul că obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, norma fiind prevăzută de o lege, de faptul că prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, demersul fiind întemeiat în mod expres pe norma contestată, de faptul că nu a identificat o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate, de faptul că, în caz de incertitudine privind constituționalitatea legii, instanța este obligată să sesizeze din oficiu Curtea Constituțională, instanța consideră necesar de a sesiza Curtea Constituțională pentru a soluționa excepția de neconstituționalitate a prevederilor menționate.

Într-o altă ordine de idei, instanța reține că, în conformitate cu art. 260 alin. (1) lit. e) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească este obligată să suspende procesul în cazul ridicării excepției de neconstituționalitate.

În conformitate cu art. 262 lit. e) Cod de procedură civilă, procesul se suspendă pînă la data rămînerii irevocabile a hotărîrii, deciziei, sentinței sau încheierii judecătorești sau pînă la data hotărîrii emise în baza materialelor examinate pe cale administrativă sau în ordinea jurisdicției constituționale [...]

În atare circumstanțe, instanța consideră necesar de a suspenda procesul pînă la data hotărârii emise în ordinea jurisdicției constituționale.

În temeiul celor expuse *supra*, în conformitate cu art. 12¹, 260, 269-270 Cod de procedură civilă, instanța de judecată,-

DISPUNE:

1. Se ridică, din oficiu, excepția de neconstituționalitate în pricina civilă la demersul executorului judecătoresc Serghei Matachi privind aplicarea interdicțiilor privind eliberarea documentelor de stare civilă, de identitate și permiselor de conducere în privința debitorului Crețu Serghei.

2. Se remite Curții Constituționale sesizarea în vederea verificării constituționalității art. 22 alin. (1) lit.-v) Cod de executare (teza a II-a „*interdicția privind eliberarea documentelor de stare civilă, de identitate și permiselor de conducere*”).

3. Se suspendă procesul civil la demersul executorului judecătoresc Serghei Matachi privind aplicarea interdicțiilor privind eliberarea documentelor de stare civilă, de identitate și permiselor de conducere în privința debitorului Crețu Serghei, pînă la data emiterii hotărârii în ordinea jurisdicției constituționale.

4. Încheierea nu este susceptibilă de atac.

Președintele ședinței,

Judecător

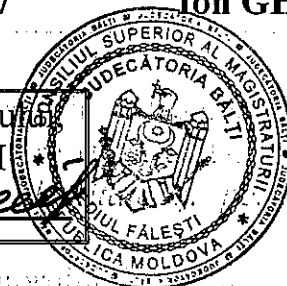
/ **semnătura** /

Ion GHIZDARI

Copia corespunde originalului

Judecător, Ion GHIZDARI

02.02.2017

/ **semnătura** /

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție

I – AUTORUL SESIZĂRII

1. Nume/denumire Judecătoria Bălți cu sediul în or. Fălești
2. Judecătorul Ion Ghizdari
3. Adresa or. Fălești, str. 1 Mai nr.14
4. Tel/fax 025922380; 025922749.

II – OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare privind excepția de neconstituționalitate are ca obiect controlul constituționalității prevederilor art. 22 alin. (1) lit. v) Cod de executare (teza a II-a) *„Interdicția privind eliberarea documentelor de stare civilă, a actelor de identitate sau a permiselor de conducere se aplică exclusiv de către instanța de judecată”*, introdusă prin legea Nr. 118 din 02.06.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prin prisma art. 23, 27, 28 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

La data de 22 decembrie 2016, executorul judecătoresc Matachi Serghei a depus în judecătoria Fălești (la moment Judecătoria Bălți cu sediul în or. Fălești) un demers privind aplicarea interdicției de eliberare a documentelor de stare civilă, a actelor de identitate și a permiselor de conducere în privința debitorului Crețu Serghei Ivan.

În motivarea demersului a invocat *inter alia* că în procedura executorului judecătoresc se află ordonanța judecătorească privind încasarea unei datorii și a taxei de stat din contul lui Crețu Serghei în beneficiul unei persoane juridice.

La data de 19 decembrie 2016 reprezentantul creditorului a depus o cerere către executorul judecătoresc, prin care a solicitat înaintarea unui demers în instanța de judecată privind aplicarea interdicției de eliberare a documentelor de stare civilă, a actelor de identitate și a permiselor de conducere.

La fel, a indicat că executorul judecătoresc a aplicat măsurile de asigurare a executării documentului executoriu și a întreprins măsuri de executare silită, însă debitorul nu a executat obligația stabilită în documentul executoriu. Prin acțiunile/inacțiunile sale, debitorul își exercită drepturile cu rea-credință și nu își execută obligațiile, nu se prezintă la citațiile executorului judecătoresc pentru a achita datoria și nu a declarat executorului judecătoresc veniturile/bunurile din care urma a fi executată aceasta.

Respectiv, urmează de solicitat instanței aplicarea unor măsuri suplimentare și anume aplicarea interdicției de eliberare a documentelor de stare civilă, a actelor de identitate și a permiselor de conducere, până la executarea obligației stabilite în documentul executoriu.

Consideră că interdicțiile menționate sunt prevăzute de lege, corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele protejării drepturilor creditorului.

În drept, a invocat prevederile art. 22 alin. (1) lit. v), 44, 63 Cod de executare, 15, 54, 55, 120 din Constituție.

A solicitat prin demers, concretizat prin cererea depusă la data de 11 ianuarie 2017, aplicarea interdicției de eliberare a documentelor de stare civilă, a actelor de identitate și a permiselor de conducere, până la executarea obligației stabilite în documentul executoriu, cheltuielilor de executare sau încetarea procedurii de executare.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

În opinia instanței, prevederile art. 22 alin. (1) lit. v) Cod de executare (teza a II-a) „*Interdicția privind eliberarea documentelor de stare civilă, a actelor de identitate sau a permiselor de conducere se aplică exclusiv de către instanța de judecată*”, introduse prin legea Nr. 118 din 02.06.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, sunt criticabile sub aspect constituțional, iar constituționalitatea acestora urmează a fi apreciată de Onorata Curte, prin prisma art. 23, 27, 28 și 54 din Constituția Republicii Moldova, din considerentele enumerate în continuare.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

CONVENȚIA EUROPEANĂ PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI ȘI LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE (adoptată la Roma la data de 04 noiembrie 1950).

Articolul 8. Dreptul la respectarea vieții private și de familie

1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.

Articolul 2. Protocolul nr. 4 Libertatea de circulație

1. Oricine se găsește în mod legal pe teritoriul unui stat are dreptul să circule în mod liber și să-și aleagă în mod liber reședința sa.

2. Orice persoană este liberă să părăsească orice țară, inclusiv pe a sa.

3. Exercițarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, siguranța publică, menținerea ordinii publice, prevenirea faptelor penale, protecția sănătății sau a moralei, ori pentru protejarea drepturilor și libertăților altora.

4. Drepturile recunoscute în paragraful 1 pot, de asemenea, în anumite zone determinate, să facă obiectul unor restrângeri care, prevăzute de lege, sunt justificate de interesul public într-o societate democratică.

CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

- (1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.
- (2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 27 Dreptul la libera circulație

- (1) Dreptul la libera circulație în țară este garantat.
- (2) Oricărui cetățean al Republicii Moldova îi este asigurat dreptul de a-și stabili domiciliul sau reședința în orice localitate din țară, de a ieși, de a emigra și de a reveni în țară.

Articolul 28 Viața intimă, familială și privată

Statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată.

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

- (1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.
- (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.
- (3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.
- (4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

LEGEA Nr. 780 din 27.12.2001 privind actele legislative

Articolul 3. Trăsăturile și calitatea actului legislative

- (1) Actul legislativ are un caracter statal, coercitiv, general și impersonal.
- (2) Actul legislativ trebuie să respecte condițiile legalității, accesibilității, preciziei și, o dată intrat în vigoare, este executoriu și opozabil tuturor subiecților de drept.

Articolul 4. Principiile de bază ale legiferării

(1) Actul legislativ trebuie să corespundă prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, principiilor și normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, inclusiv legislației comunitare.

(2) Actul legislativ trebuie să corespundă dispozițiilor constituționale și să fie în concordanță cu cadrul juridic existent, cu sistemul de codificare și unificare a legislației.

(3) La elaborarea, adoptarea și aplicarea actului legislativ se respectă principiile:

- a) oportunității, coerenței, consecvenței și echilibrului între reglementările concurente;
- b) consecutivității, stabilității și predictibilității normelor juridice;
- c) transparenței, publicității și accesibilității.

CODUL DE EXECUTARE nr. 443 din 24.12.2004, republicat în temeiul art. II alin. (2) al Legii nr. 143 din 2 iulie 2010, cu modificările și completările ulterioare.

Articolul 22. Drepturile și obligațiile executorului judecătoresc

(1)...

v) [...] Interdicția privind eliberarea documentelor de stare civilă, a actelor de identitate sau a permiselor de conducere se aplică exclusiv de către instanța de judecată;

Articolul 64. Interdicția de a părăsi țara

(1) Interdicția de a părăsi țara în cel mult 6 luni se aplică de către instanța de judecată, la demersul executorului judecătoresc, doar după luarea măsurilor de asigurare a executării documentului executoriu, cu obligarea executorului judecătoresc de a efectua periodic un control privind necesitatea menținerii acestei interdicții.

(2) Dacă este necesară menținerea interdicției pe un termen mai mare, aceasta poate fi aplicată în mod repetat în urma unui demers motivat al executorului judecătoresc, dar nu mai mult de 3 ori în cadrul aceleiași proceduri de executare.

(3) În cazul încetării procedurii de executare sau al restituirii documentului executoriu, precum și în cazul în care dispare necesitatea aplicării interdicției de a părăsi țara, această interdicție se revocă de către instanța de judecată la cererea executorului judecătoresc sau a părților.

LEGEA Nr. 273 din 09.11.1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte

Articolul 1. Actele de identitate

(1) Actele de identitate din sistemul național de pașapoarte sînt: toate tipurile de pașapoarte, de buletine de identitate, permisele de ședere, documentele de călătorie ale apatrizilor (Convenția privind statutul apatrizilor din 28 septembrie 1954), ale refugiaților (Convenția cu privire la statutul refugiaților din 28 iulie 1951) și ale beneficiarilor de protecție umanitară.

(2) Pașapoartele, buletinele de identitate, permisele de ședere și documentele de călătorie se consideră proprietate de stat.

(3) Pașapoartele, buletinele de identitate, permisele de ședere și documentele de călătorie se întrebuițează în calitate de acte de identitate în condițiile prezentei legi și ale altor acte normative ce reglementează întrebuițarea lor.

Articolul 3. Buletinele de identitate. Permisul de ședere

(1) Buletinul de identitate al cetățeanului Republicii Moldova se eliberează cetățenilor de la momentul nașterii pentru întrebuițare pe teritoriul republicii sau peste hotarele ei, în conformitate cu acordurile internaționale.

(1¹) Buletinul de identitate provizoriu se eliberează cetățenilor Republicii Moldova, pentru întrebuițare pe teritoriul țării, în cazul:

a) persoanei care a depus cerere privind eliberarea buletinului de identitate – pe perioada de confecționare a acestuia;

b) persoanei care nu posedă toate documentele necesare pentru eliberarea buletinului de identitate;

c) persoanei social vulnerabile – pentru a beneficia de asistență socială, medicală sau juridică;

d) persoanei care nu posedă act de identitate pentru efectuarea acțiunilor ce generează schimbarea sau retragerea buletinului de identitate;

e) persoanei reținute sau aflate în arest preventiv – la solicitarea organelor competente;

f) persoanei care renunță la numărul de identificare de stat și la evidența automatizată în Registrul de stat al populației.

(1²) Pentru buletinul de identitate provizoriu, termenul de valabilitate se stabilește de autoritatea emitentă și nu poate depăși un an, iar în cazul persoanelor care renunță la numărul de identificare de stat și la evidența automatizată în Registrul de stat al populației, buletinul de identitate provizoriu se eliberează pe un termen de 10 ani.

(2) Buletinul de identitate pentru apatrizi se eliberează apatrizilor cărora li s-a recunoscut statutul de apatrid, precum și celor cărora li s-a acordat dreptul de ședere permanentă în Republica Moldova pentru întrebuițare pe teritoriul republicii.

(3) Buletinul de identitate pentru refugiați se eliberează persoanelor cărora li s-a acordat statutul de refugiat, indiferent de vîrstă, pentru întrebuițare pe teritoriul Republicii Moldova. Denumirea buletinului de identitate pentru refugiați se indică în limba de stat.

(3¹) Buletinul de identitate pentru refugiați se eliberează persoanelor cărora li s-a acordat statutul de refugiat, indiferent de vîrstă, pentru întrebuițare pe teritoriul Republicii Moldova. Denumirea buletinului de identitate pentru refugiați se indică în limba de stat.

(4) Permisul de ședere provizorie se eliberează străinului căruia i s-a acordat sau i s-a prelungit, după caz, dreptul de ședere provizorie în Republica Moldova.

(4¹) Permisul de ședere permanentă se eliberează străinului, cu excepția apatrizilor, căruia i s-a acordat dreptul de ședere permanentă în Republica Moldova.

Articolul 4. Modul de eliberare a actelor de identitate

(1⁵) Cererea pentru eliberarea actului de identitate se respinge în cazul în care solicitantul a prezentat informații frauduloase sau documentele prezentate sînt insuficiente, conțin divergențe, sînt nevalabile ori se constată că nu sînt autentice.

(1⁶) Cererea pentru eliberarea pașaportului sau a documentului de călătorie se respinge și în cazurile în care solicitantului i se suspendă dreptul la libera circulație în străinătate, și anume în cazul în care:

- a) solicitantul prezintă pericol pentru securitatea națională;
- b) solicitantul execută o pedeapsă penală privativă de libertate în temeiul unei hotărîri a instanței de judecată a Republicii Moldova;
- c) în cadrul unui proces de urmărire penală sau de judecare a cauzei penale pe teritoriul Republicii Moldova, solicitantul este anunțat în căutare de către organul abilitat sau are aplicată una din măsurile preventive conform Codului de procedură penală, după cum urmează:
 - obligarea de a nu părăsi localitatea;
 - obligarea de a nu părăsi țara;
 - transmiterea sub supraveghere a militarului;
 - transmiterea sub supraveghere a minorului;
 - arestul la domiciliu;
 - arestul preventiv;
 - liberarea provizorie sub control judiciar sau pe cauciune, cu obligația de a nu părăsi localitatea;
- d) solicitantului i-au fost aplicate măsuri de constrîngere cu caracter medical, în condițiile legii penale;
- e) solicitantul are interdicție de a părăsi țara în temeiul unei încheieri a instanței de judecată, conform Codului de executare.

Articolul 7. Obligațiunea de a deține buletine de identitate

Cetățenii Republicii Moldova și apatrizii care domiciliază permanent în Republica Moldova sînt obligați să dețină de la naștere buletine de identitate, iar refugiații și beneficiarii de protecție umanitară, în termen de 10 zile de la acordarea statutului de refugiat protecției umanitare, sînt obligați să obțină buletine de identitate sau să le dețină de la naștere.

Articolul 8. Obligațiunile titularului de acte

Titularul de acte este obligat:

- a) să prezinte persoanelor oficiale din organele competente, la cerere, actul de identitate;

LEGEA Nr. 200 din 16.07.2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova

Articolul 12. Nepermiterea ieșirii

(1) Străinului nu i se permite ieșirea din țară ca urmare a suspendării dreptului la libera circulație în străinătate din următoarele motive:

a) străinul execută o pedeapsă penală privativă de libertate în temeiul unei hotărâri a instanței de judecată a Republicii Moldova;

b) în cadrul unui proces de urmărire penală sau de judecare a cauzei penale pe teritoriul Republicii Moldova, străinul este anunțat în căutare de către organul abilitat sau i s-a aplicat una din următoarele măsuri preventive, conform Codului de procedură penală:

- obligarea de a nu părăsi localitatea;
- obligarea de a nu părăsi țara;
- transmiterea sub supraveghere a minorului;
- arestul la domiciliu;
- arestul preventiv;
- liberarea provizorie sub control judiciar sau pe cauțiune, cu obligația de a nu părăsi localitatea;

c) străinului i-au fost aplicate măsuri de constrângere cu caracter medical, în condițiile legii penale;

d) străinul are interdicție de a părăsi țara în temeiul unei încheieri a instanței de judecată, conform Codului de executare.

(1) În vederea punerii în executare a măsurilor prevăzute la alin. (1), autoritățile care au dispus aplicarea lor au obligația de a le comunica autorității competente pentru străini.

(2) În toate situațiile, se vor preciza motivele pentru care se solicită măsura nepermiterii ieșirii din țară și, după caz, vor fi prezentate documentele confirmative.

(3) Nepermiterea ieșirii din țară se realizează prin:

a) instituirea unui consemn nominal în Sistemul informațional integrat automatizat în domeniul migrației și azilului;

b) aplicarea, de către autoritatea competentă pentru străini, în actele de identitate a ștampilei privind nepermiterea ieșirii din Republica Moldova.

ARGUMENTELE ÎN SUSTINEREA EXCEPȚIEI DE NECONSTITUȚIONALITATE

Soluționând demersul executorului judecătoresc aflat pe rol, instanța a sesizat că acesta a fost întemeiat pe prevederile art. 22 alin. (1) lit. v) Cod de executare (teza a II-a), introduse prin legea Nr. 118 din 02.06.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, conform cărora, *interdicția privind eliberarea documentelor de stare civilă, a actelor de identitate sau a permiselor de conducere se aplică exclusiv de către instanța de judecată.*

Aparent, prin legea Nr. 118 din 02.06.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, legislatorul a modificat legislația pentru a o aduce în conformitate cu rigorile Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale (în continuare CEDO) și pentru a evita o eventuală condamnare a Republicii Moldova de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare CtEDO), fapt ce rezultă din conținutul stenogramelor ședințelor parlamentului din 13 mai 2016 și 02 iunie 2016.

În acest sens, instanța sesizează că, potrivit Art. II. al legii Nr. 118 din 02.06.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, Legea nr. 273-XIII din 9 noiembrie 1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 9, art. 89), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează: 1. La articolul 4 articolul se completează cu alineatele (1⁴)–(1⁹) cu următorul cuprins: [...] (1⁶) Cererea pentru eliberarea pașaportului sau a documentului de călătorie se respinge și în cazurile în care solicitantului i se suspendă dreptul la libera circulație în străinătate, și anume în cazul în care: [...] e) solicitantul are interdicție de a părăsi țara în temeiul unei încheieri a instanței de judecată, conform Codului de executare, iar, potrivit art. Art. IV. din aceeași lege, Articolul 12 din Legea nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 179–181, art. 610), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Străinului nu i se permite ieșirea din țară ca urmare a suspendării dreptului la libera circulație în străinătate din următoarele motive: [...] d) străinul are interdicție de a părăsi țara în temeiul unei încheieri a instanței de judecată, conform Codului de executare.”

În același timp, instanța sesizează faptul că, în conformitate cu art. 64 alin. (1) și alin. (2) Cod de executare, interdicția de a părăsi țara în cel mult 6 luni se aplică de către instanța de judecată, la demersul executorului judecătoresc, doar după luarea măsurilor de asigurare a executării documentului executoriu, cu obligarea executorului judecătoresc de a efectua periodic un control privind necesitatea menținerii acestei interdicții.

Dacă este necesară menținerea interdicției pe un termen mai mare, aceasta poate fi aplicată în mod repetat în urma unui demers motivat al executorului judecătoresc, dar nu mai mult de 3 ori în cadrul aceleiași proceduri de executare.

Relativ, la normele legale menționate, instanța sesizează faptul că, cererea pentru eliberarea pașaportului sau a documentului de călătorie se respinge, iar străinului nu i se permite ieșirea din țară ca urmare a suspendării dreptului la libera circulație în străinătate în cazul în care solicitantul/străinul are interdicție de a părăsi țara în temeiul unei încheieri a instanței de judecată, conform Codului de executare.

Respectiv, se constată faptul că limitările stabilite, operează de drept în cazul în care instanța emite o încheiere privind aplicarea interdicției de a părăsi țara, în condițiile art. 64 din Codul de executare.

Aparent, prevederile art. 64 din Codul de executare sunt clare, previzibile și accesibile, întrucât stabilesc cine urmează a aplica interdicția de a părăsi țara

(instanța de judecată), cine poate sesiza instanța (executorul judecătoresc), cu ce se sesizează instanța (demers), condițiile în care urmează a fi aplicată interdicția de a părăsi țara (doar după luarea măsurilor de asigurare a executării documentului executoriu), termenul pentru care poate fi aplicată interdicția de a părăsi țara (pentru 6 luni, care poate fi menținută în mod repetat în urma unui demers motivat al executorului judecătoresc, dar nu mai mult de 3 ori în cadrul aceleiași proceduri de executare) și cine urmează să verifice necesitatea menținerii acestei interdicții (executorul judecătoresc).

Întrucât cererea pentru eliberarea pașaportului sau a documentului de călătorie se respinge, iar străinului nu i se permite ieșirea din țară ca urmare a suspendării dreptului la libera circulație în străinătate, de drept, în cazul în care solicitantul/străinul are interdicție de a părăsi țara în temeiul unei încheieri a instanței de judecată, conform Codului de executare, este evident că limitările respective vor opera exact atât cât este posibilă aplicarea interdicției de a părăsi țara, adică pentru cel mult 18 luni în cadrul aceleiași proceduri de executare.

Față de cele ce preced, instanța consideră că, prin modificările și completările operate, în temeiul Art. II. și IV al legii Nr. 118 din 02.06.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, legislatorul a sporit claritatea și previzibilitatea reglementărilor ce țin de refuzul în eliberarea pașaportului și interdicția străinului de a ieși din țară, în cazul în care solicitantul/străinul este debitor într-o procedură de executare.

Cu toate că la acest capitol s-a făcut o claritate, instanța notează că, prin Art. V. din aceeași lege Nr. 118 din 02.06.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, s-au completat prevederile art. 22 alin. (1) lit. v) din Codul de executare, fiind introdusă teza: *„Interdicția privind eliberarea documentelor de stare civilă, a actelor de identitate sau a permiselor de conducere se aplică exclusiv de către instanța de judecată.”*

Este de remarcat faptul că, în redacția inițială a proiectului legii, această normă nu era prevăzută. Ea a fost introdusă ca rezultat al propunerii formulate în Avizul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 609 din 16 mai 2016.

Din textul avizului rezultă că Guvernul a formulat următorul raționament: *„În scopul evitării aplicării în mod discreționar a interdicțiilor de către executorii judecătorești în cazul unor datorii la eliberarea documentelor de stare civilă, actelor de identitate sau permiselor de conducere propunem completarea proiectului cu amendarea art. 22 alin. (1) lit. v) din Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443-XV din 24 decembrie 2004, cu includerea în final a următoarei propoziții: „Interdicția privind eliberarea documentelor de stare civilă, a actelor de identitate sau a permiselor de conducere se aplică exclusiv de către instanța de judecată.”*

Astfel, scopul completării art. 22 alin. (1) lit. v) Cod de executare a fost de a preveni eventuale abuzuri ale executorilor judecătorești la aplicarea interdicțiilor și atribuirea acestei competențe instanței de judecată.

Cu toate că scopul în sine nu este criticabil, totuși instanța sesizează faptul că, prevederile art. 22 alin. (1) lit. v) Cod de executare (teza a II-a), introduse prin Legea Nr. 118 din 02.06.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, permit aplicarea interdicției privind eliberarea actelor de identitate (inclusiv a pașaportului (a se vedea art. 1 din legea Nr. 273 din 09.11.1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte)), chiar dacă nu a fost aplicată interdicția de a părăsi țara, în temeiul art. 64 din Codul de executare.

Respectiv, aplicarea interdicției privind eliberarea actelor de identitate în temeiul art. 22 alin. (1) lit. v) Cod de executare, este independentă de instituția refuzului eliberării pașaportului sau a documentului de călătorie în cazurile în care solicitantului i se suspendă dreptul la liberă circulație în străinătate, și anume în cazul în care solicitantul are interdicție de a părăsi țara în temeiul unei încheieri a instanței de judecată, conform Codului de executare, or, în primul caz, aceasta este o interdicție de sine stătătoare, iar în cel din urmă caz refuzul de eliberarea a pașaportului (respingerea cererii) este efectul unei alte interdicții prevăzute de Codul de executare, și anume a interdicției de a nu părăsi țara.

În continuare, instanța notează că legislatorul a completat art. 22 alin. (1) lit. v) Cod de executare, doar cu teza „*Interdicția privind eliberarea documentelor de stare civilă, a actelor de identitate sau a permiselor de conducere se aplică exclusiv de către instanța de judecată*”, și atât.

Aparent, în tot cuprinsul Cărții I a Codului de executare Nr. 443 din 24.12.2004 „Executarea hotărârilor cu caracter civil”, în textul Legii Nr. 273 din 09.11.1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, Legii Nr. 100 din 26.04.2001 privind actele de stare civilă și Hotărârile Guvernului Nr. 1452 din 24.12.2007 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la permisul de conducere, organizarea și desfășurarea examenului pentru obținerea permisului de conducere și condițiile de admitere la traficul rutier, nu se regăsesc prevederi care ar stabili condițiile generale de aplicare a interdicției privind eliberarea documentelor de stare civilă, a actelor de identitate sau a permiselor de conducere.

În particular legea nu prevede cine este în drept să sesizeze instanța de judecată, cu ce este sesizată instanța, care este procedura de examinare, în ce condiții pot fi aplicate interdicțiile nominalizate, pe ce termen, care sunt condițiile în care acestea pot fi revocate sau în care încetează, cine urmează să verifice necesitatea menținerii lor etc.

Față de cele ce preced, în opinia instanței, există o problemă de calitate a legii, iar acest aspect generează dubii privind constituționalitatea legii (normei legale), în temeiul art. 23, 27, 28, 54 din Constituția Republicii Moldova.

Cu referire la raționamentele expuse, instanța ține să reflecte jurisprudența Curții Constituționale a Republicii Moldova la acest capitol.

Astfel, în Hotărârea Curții Constituționale pentru controlul constituționalității Legii nr. 261 din 1 noiembrie 2013 cu privire la Colegiul Medicilor din Republica Moldova nr. 13 din 15 mai 2015, Curtea a statuat:

105. Totodată, Curtea menționează că articolul 23 alin.(2) din Constituție pune în sarcina statului obligația de a face accesibile toate legile și actele normative. Deși articolul 23 din Constituție cuprinde expres doar criteriul de accesibilitate și claritate al legii, Curtea, prin jurisprudența sa, a reținut că normele adoptate de autoritățile publice urmează a fi și suficient de precise și previzibile.

106. Curtea reține că potrivit jurisprudenței Curții Europene: „O normă este accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă. [...] legea trebuie să fie accesibilă într-un mod adecvat: cetățeanul trebuie să aibă un indiciu adecvat, în circumstanțe concrete, asupra reglementărilor legale aplicabile [...]” (cauza Silver vs Regatul Unit, hotărârea din 25 martie 1983).

107. Totodată, în jurisprudența sa Curtea Europeană a statuat că: „[...] odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții [...]” (cauza Păduraru vs România, hotărârea din 1 decembrie 2005).

108. Curtea menționează că orice act normativ trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, previzibilitatea, predictibilitatea și accesibilitatea actului. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă, să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.

109. Curtea reține că, prin reglementările de tehnică legislativă, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvată ale fiecărui act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară.

La fel, în Hotărârea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a articolului 191 din Codul de procedură penală, Curtea a statuat:

56. În același timp, Curtea constată că articolul 191 din Codul de procedură penală instituie anumite restricții pentru drepturile și libertățile persoanei fără a reglementa durata pentru care poate fi dispusă măsura preventivă – liberarea provizorie sub control judiciar. Acest fapt generează o situație de incertitudine pentru persoanele liberate provizoriu sub control judiciar, aceștia neavând posibilitatea de a-și adapta conduita și a-și apăra drepturile procesuale.

57. Curtea reține că normele juridice care reglementează măsura liberării provizorii sub control judiciar trebuie să respecte anumite exigențe de stabilitate, previzibilitate și claritate, iar neindicarea termenului pentru care aceasta poate să fie aplicată determină o stare de incertitudine juridică.

58. Curtea menționează că dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, consacrat în art. 23 din Legea fundamentală, implică, între altele, adoptarea de către legiuitor a unor reguli procedurale clare, în care să se prescrie cu precizie condițiile și termenele în care justițiabilii își pot exercita drepturile.

59. În acest sens, în Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010, Curtea a reținut că:

„Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile.”

60. De asemenea, în cauza Rotaru c. României, Curtea Europeană a statuat că „o norma este previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane – care, la nevoie, poate apela la consultanța de specialitate – să își corecteze conduita”, iar în cauza Sunday Times c. Regatului Unit, Curtea Europeană a decis că „[...] cetățeanul trebuie să dispună de informații suficiente asupra normelor juridice aplicabile într-un caz dat și să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-un act determinat”.

61. În acest context, Curtea reține, conținutul actului normativ trebuie să permită persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o adopte, claritatea și previzibilitatea fiind elemente *sine qua non* ale constituționalității unei norme. De asemenea, legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.

62. De altfel, în jurisprudența sa Curtea Europeană a reiterat că persoana în privința căreia se desfășoară o procedură penală este în drept să beneficieze de o diligență, în special în partea ce ține de examinarea cazului său. Astfel, previzibilitatea actului normativ este în strânsă legătură cu garanțiile unui proces echitabil, care sunt concepute pentru a evita plasarea unei persoane, pentru o perioadă îndelungată, într-o stare de incertitudine referitoare la rezultatul

examinării cauzei (cauza Nakhmanovich c. Rusiei, hotărârea 2 martie 2006, § 89, cauza Hajibeyli c. Azerbaidjanului, hotărârea 10 iulie 2008, § 51).

63. Curtea relevă că aplicarea de către autoritățile judiciare a măsurii preventive neprivative de libertate, măsură care constituie o limitare a libertății persoanei, trebuie să respecte raportul de proporționalitate între măsura vizată și scopul urmărit prin dispunerea ei.

64. Astfel, cu privire la respectarea principiului proporționalității, garantat de articolul 54 din Constituție, Curtea constată că măsura liberării provizorii sub control judiciar este prevăzută de lege, și anume de art. 191 din Codul de procedură penală, este necesară pentru protejarea valorilor de drept și urmărește un scop legitim, și anume cel al asigurării bunei desfășurări a procesului penal.

65. În partea ce ține de respectarea unui echilibru între interesul public și cel individual, Curtea reține că norma contestată poate afecta principiul proporționalității în măsura în care aceasta nu stabilește durata pentru care poate fi dispusă.

69. Curtea menționează că, deși art. 191 din Codul de procedură penală nu prevede în mod expres un termen limită pentru care să poată fi dispusă măsura liberării provizorii sub control judiciar, totuși instanța de judecată, ținând cont de art. 195 alin. (5) pct. 1), ar trebui să stabilească un termen pentru aplicarea acestei măsuri.

70. Curtea reține că neindicarea termenului de aplicare a măsurii liberării provizorii sub control judiciar constituie o omisiune legislativă contrară Constituției.

71. În acest context, Curtea reține că, fiind în prezența unei omisiuni legislative și în virtutea rolului său de garant al supremației Constituției, nu poate ignora viciul de neconstituționalitate existent, deoarece tocmai această omisiune este cea care generează, *eo ipso*, încălcarea dreptului constituțional al persoanei de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. Or, Curtea Constituțională, potrivit art. 134 din Legea fundamentală, garantează supremația Constituției, ceea ce presupune, printre altele, conformitatea întregului drept cu Constituția.

72. În această ordine de idei, Curtea reține critica de neconstituționalitate a articolului 191 din Codul de procedură penală, în partea ce ține de nereglementarea unui termen rezonabil pentru care poate fi dispusă măsura preventivă liberarea provizorie sub control judiciar, deoarece tocmai omisiunea și imprecizia legislativă sunt cele care generează încălcarea dreptului fundamental pretins a fi încălcat.

Într-o altă ordine de idei, instanța notează că în Hotărârea din 25 ianuarie 2007 în Cauza Sissanis împotriva României (Cererea nr. 23468/02), CtEDO a reiterat următoarele:

62. Curtea amintește că dreptul la liberă circulație așa cum este recunoscut la paragrafele 1 și 2 ale articolului 2 din Protocolul nr. 4, are drept scop asigurarea dreptului în spațiu, garantat oricărei persoane, de a circula pe teritoriul pe care se află precum și de a-l părăsi; aceasta implică dreptul de a merge într-o țară la

alegerea sa în care ar putea fi autorizat să intre (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Peltonen împotriva Finlandei*, decizia Comisiei din 20 februarie 1995, D.R. 80-A, pag. 43, alin. 1). Rezultă că libera circulație ordonă interdicția oricărei măsuri ce ar putea aduce atingere acestui drept și ar putea restrânge exercițiul său în condițiile în care nu răspunde cerințelor unei măsuri ce ar putea fi considerată „necesară într-o societate democratică” atingerii obiectivelor legitime prevăzute de paragraful trei al articolului menționat anterior.

63. Astfel, Curtea consideră că măsura prin intermediul căreia un individ este deposedat de un document de călătorie, cum ar fi de exemplu un pașaport, reprezintă, fără nicio îndoială, o ingerință în exercițiul liberei circulații (*Baumann împotriva Franței*, hotărârea din 22 mai 2001, nr. 33592/96, alin. 62, CEDO 2001-V).

64. Curtea constată că, deși reclamantul nu a fost deposedat de pașaport (a se vedea *a contrario Baumann*, citat anterior), nu s-a putut folosi de acest document de călătorie care, la nevoie, i-ar fi permis să părăsească teritoriul României. Ea consideră deci că reclamantul a suferit o restrângere a exercițiului dreptului său la libera circulație, care reprezintă o ingerință în sensul articolului 2 din Protocolul nr. 4 al Convenției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Guzzardi împotriva Italiei*, hotărârea din 6 noiembrie 1980, seria A nr. 39, pag. 33, paragraful 92, *Raimondo împotriva Italiei* hotărârea din 22 februarie 1994, seria A nr. 281-1, pag. 19, paragraful 39 și *Labita împotriva Italiei*, 6 aprilie 2000, nr. 6772/95, pag. 38-39, paragraful 193).

65. Rămâne de văzut dacă această restrângere era „prevăzută de lege” și constituia o « măsură necesară într-o societate democratică ».

66. Curtea amintește jurisprudența constantă a Curții conform căreia expresia „prevăzută de lege” impune ca măsura incriminată să aibă o bază în dreptul intern, dar vizează de asemenea calitatea legii în cauză: aceasta trebuie într-adevăr să fie accesibilă justițiabilului și previzibilă în privința efectelor sale (*Rotaru împotriva României* [GC], hotărârea din 4 mai 2000, nr. 28341/95, paragraful 52, CEDO 2000-V). Pentru ca legea să îndeplinească condiția de previzibilitate, trebuie să precizeze cu destulă claritate întinderea și modalitățile exercitării puterii de apreciere a autorităților în domeniul analizat, ținând cont de scopul legitim urmărit: pentru a oferi individului o protecție adecvată împotriva arbitrarului (a se vedea *Olsson împotriva Suediei* (nr. 1), hotărârea din 24 martie 1988, seria A nr. 130, paragraful 160). În consecință, nu poate fi considerată drept „lege” decât o normă emisă cu destulă precizie pentru a permite cetățeanului să-și corecteze conduita; ascultând la nevoie sfaturile potrivite, el trebuie să aibă capacitatea de a prevedea, într-un grad rezonabil al circumstanțelor cauzei, consecințele de natură să decurgă dintr-o anumită acțiune.

67. Curtea consideră că trebuie examinată „calitatea” normelor juridice invocate în speță, descoperind în special dacă dreptul intern stabilea cu destulă precizie condițiile în care măsura preventivă a obligației de nu părăsi țara putea fi decisă.

68. Curtea constată cu ușurință conținutul vag al articolului 27 al Legii nr. 25/1969, pe care se întemeiază măsura preventivă. Acest articol se limitează la a stipula că străinul învinuit sau acuzat într-un proces penal nu poate părăsi țara

decât după încetarea urmăririi penale sau achitarea sa sau, în caz de condamnare, după executarea pedepsei.

În primul rând, nu s-a făcut nicio mențiune asupra autorității abilitate să ia o asemenea măsură. Este adevărat că Guvernul a depus instrucțiunile Ministerului de Interne nr. 555/1996, care completează legea nr. 25/1969, indicând numai persoanele abilitate să execute aceste măsuri și cele care trebuie să le aprobe. Ori, reiese că aceste instrucțiuni interne conțin mențiunea „secret” și nu au fost publicate în Monitorul Oficial.

69. Curtea notează de asemenea că, deși articolul 27 al legii abilitează autoritățile competente să autorizeze o ingerință în libera circulație a străinilor, motivul acestei ingerințe nu este definit cu destulă precizie (*Rotaru*, citat anterior, paragraful 58).

70. Curtea trebuie de asemenea să se asigure că există garanțiile adecvate și suficiente împotriva abuzurilor autorităților. Ea amintește că în cauzele privind sistemele de supraveghere secretă, analizate din punctul de vedere al articolului 8 din Convenție, s-a decis că asemenea sisteme trebuie să conțină garanții stabilite prin lege care sunt aplicabile controlului activităților serviciilor interesate. Procedurile de control trebuie să respecte pe cât posibil cu fidelitate valorile unei societăți democratice, în special preponderanța dreptului, la care se referă în mod expres preambulul Convenției. Ea implică, între altele, ca o ingerință a executivului în drepturile individului să fie supusă unui control eficient care trebuie să asigure în mod normal, cel puțin în ultimă instanță, puterea judiciară, deoarece oferă cele mai bune garanții de independență, de imparțialitate și de procedură legală (*Klass și alții împotriva Germaniei*, hotărârea din 6 septembrie 1978, seria A nr. 28, pag. 25-26, paragraful 55). Acest raționament ar putea fi aplicat mutatis mutandis la articolul 2 din Protocolul nr. 4, ținând cont de legătura strânsă dintre acest ultim articol și articolul 8 din Convenție (a se vedea în acest sens *Iletmiş împotriva Turciei*, 6 decembrie 2005, nr. 29871/96, paragraful 50).

71. În acest caz, Curtea relevă că procedura de aplicare a măsurii preventive a obligației de a nu părăsi țara nu oferă asemenea garanții, nicio procedură de control nefiind prevăzută de legea nr. 25/1969, indiferent dacă este vorba despre momentul în care măsura a fost luată sau după. De altfel, toate demersurile reclamantului vizând ridicarea măsurii preventive (cereri la Ministerul de Interne, contestații în fața instanțelor penale sau în contencios administrativ) au fost respinse deoarece reclamantul s-a aflat în imposibilitatea de a face dovada că urmărirea penală împotriva sa s-a încheiat sau că fusese achitat. În realitate, este vorba despre o măsură automată, aplicată pentru o durată nedeterminată, ceea ce încalcă drepturile individului (a se vedea *Reiner împotriva Bulgariei*, 23 mai 2006, nr. 46343/99, paragraful 121, *Luordo împotriva Italiei*, 17 iulie 2003, nr. 32190/96, paragraful 96 și *Iletmiş*, citat anterior, paragraful 47).

72. Prin urmare, Curtea consideră că dreptul intern nu indică cu destulă claritate întinderea și modalitățile exercitării puterii de apreciere a autorităților în domeniul analizat.

79. În consecință, în cauză a fost încălcat art. 2 din Protocolul nr. 4.

Tot aici sunt pertinente concluziile CtEDO expuse în hotărârea în cauza Gochev împotriva Bulgariei din 26 noiembrie 2009, care privește o interdicție de a părăsi țara impusă pentru a executa o creanță.

Curtea a admis încă o dată că, în principiu, o astfel de interdicție poate fi în concordanță cu articolul 2 din Protocolul nr. 4 la Convenție, atât timp cât aceasta este justificată și numai pentru perioada în care servește scopului de a garanta recuperarea creanței (§ 49). Cu toate acestea, Curtea a considerat că interdicția avea un caracter automat, fără vreo limitare în privința domeniului de aplicare sau a duratei acesteia și, prin urmare, nu era justificată și proporțională cu interesul legitim pe care se pretindea că îl urmărește (§ 57).

Cu referire la cele invocate, instanța de judecată consideră că aplicarea interdicției la eliberarea actelor de identitate (pașaportului) reprezintă o ingerință în dreptul la libertatea de circulație și, în anumite circumstanțe, în dreptul la viață familială și privată, așa cum sunt prevăzute în art. 27, 28 din Constituția Republicii Moldova și art. 8, 2 Protocolul 4 CEDO.

Atât art. 54 din Constituția Republicii Moldova, cât și art. 8 § 2, art. 2 Protocolul 4 § 3 CEDO, admit ingerințe în drepturile menționate în cazul în care sunt prevăzute de lege, sunt necesare într-o societate democratică în scopul protejării drepturilor și libertăților altora.

Legea care prevede ingerințe în drepturile garantate trebuie să corespundă criteriilor de accesibilitate, claritate și previzibilitate. Norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile.

Instanța consideră că prevederile art. 22 alin. (1) lit. v) Cod de executare (teza a II-a), introduse prin legea Nr. 118 din 02.06.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative nu sunt previzibile și clare, or, în contextul în care nu sunt prevăzute condițiile în care pot fi aplicate interdicțiile privind eliberarea documentelor de stare civilă, a actelor de identitate sau a permiselor de conducere și, în particular, un termen pentru aplicarea acestora, persistă pericolul ca aceste interdicții să fie aplicate în mod automat, pe un termen nelimitat, ceea ce poate face măsurile disproporționate în raport cu scopul urmărit.

Pe de altă parte, chiar dacă interdicțiile pot fi aplicate în mod exclusiv de către instanța de judecată, în lipsa unor condiții clare de aplicare, nu există nicio garanție că nu vor fi admise abuzuri la aplicarea respectivelor interdicții, or, în aceste condiții, marja de apreciere a autorităților este extrem de largă.

La fel, instanța notează că în lipsa criteriului de previzibilitate, persoana nu va putea să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite, în particular ce conduită urmează să adopte pentru a evita posibilitatea aplicării interdicției sau, după caz, pentru a i se revoca interdicția.

Într-o altă ordine de idei, instanța notează că, prevederile art. 22 alin. (1) lit. v) Cod de executare (teza a II-a), introduse prin legea Nr. 118 din 02.06.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prevăd posibilitatea aplicării interdicției în eliberarea inclusiv a buletinului de identitate, însă, potrivit art. 4 alin. (1⁵) din Legea Nr. 273 din 09.11.1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, cererea pentru eliberarea actului de identitate se respinge în cazul în care solicitantul a prezentat informații frauduloase sau documentele prezentate sunt insuficiente, conțin divergențe, sunt nevalabile ori se constată că nu sunt autentice.

Respectiv, legea nu prevede un refuz de eliberare a buletinului de identitate în cazul aplicării interdicției privind eliberarea actelor de identitate în temeiul unei încheiere emise conform prevederilor Codului de executare.

Într-o altă ordine de idei, potrivit art. 7 și art. 8 lit. (a) ale aceleiași legi, cetățenii Republicii Moldova și apatrizii care domiciliază permanent în Republica Moldova sunt obligați să dețină de la naștere buletine de identitate, iar refugiații și beneficiarii de protecție umanitară, în termen de 10 zile de la acordarea statutului de refugiat protecției umanitare, sunt obligați să obțină buletine de identitate sau să le dețină de la naștere.

Titularul de acte este obligat să prezinte persoanelor oficiale din organele competente, la cerere, actul de identitate.

Relativ la cele expuse, pe de o parte legea prevede obligația persoanelor să dețină buletine de identitate și să le prezinte la cerere organelor competente, aparent fără a stabili vreo excepție de la regula dată, iar pe de altă parte oferă autorităților posibilitatea de a aplica interdicția în eliberarea buletinului de identitate.

Instanța consideră că, la acest capitol, prevederile art. 22 alin. (1) lit. v) Cod de executare (teza a II-a), introduse prin legea Nr. 118 din 02.06.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, au creat o confuzie legislativă, iar în ansamblu cadrul legal este lipsit de claritate, or, în cazul aplicării interdicției inclusiv la eliberarea buletinului de identitate, subiectul vizat nu va putea adopta conduita prescrisă de art. 7 și art. 8 lit. (a) ale Legii Nr. 273 din 09.11.1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte.

În concluzie instanța consideră că prevederile art. 22 alin. (1) lit. v) Cod de executare (teza a II-a), introduse prin legea Nr. 118 din 02.06.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, nu întrunesc criteriile de

calitate (previzibilitate și claritate), în condițiile în care conținutul actului normativ trebuie să permită persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o adopte, claritatea și previzibilitatea fiind elemente *sine qua non* ale constituționalității unei norme, iar legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.

Respectiv, constituționalitatea prevederilor art. 22 alin. (1) lit. v) Cod de executare (teza a II-a), introduse prin legea Nr. 118 din 02.06.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, este discutabilă prin prisma prevederilor art. 23 alin. (2), 27, 28, 54 din Constituție, iar în opinia instanței urmează a fi sesizată Curtea Constituțională pentru a se expune la acest capitol.

Privind dintr-un alt punct de vedere, aparent prevederile art. 22 alin. (1) lit. v) Cod de executare (teza a II-a), introduse prin legea Nr. 118 din 02.06.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, în partea aplicării interdicției privind eliberarea documentelor de stare civilă, în general constituie ingerințe în dreptul garantat de art. 28 din Constituție, care sunt disproporționate în raport cu scopul urmărit, iar, în partea aplicării interdicției privind eliberarea buletinelor de identitate, în opinia instanței contravin prevederilor art. 23 alin. (1) din Constituție.

Astfel, interdicția privind eliberarea documentelor de stare civile poate genera o gamă largă de efecte și poate determina ingerințe imprevizibile într-o multitudine de drepturi, întrucât persoana nu va putea confirma faptele și evenimentele ce influențează apariția, modificarea sau încetarea drepturilor și obligațiilor acesteia și care caracterizează statutul de drept al acesteia (art. 3 alin. (1) din Legea Nr. 100 din 26.04.2001 privind actele de stare civilă).

Mai mult decât, aplicarea interdicției privind eliberarea documentelor de stare civilă poate influența drepturile și obligațiile altor persoane, decât persoanei în privința căreia a fost aplicată interdicția (spre exemplu drepturile copilului în cazul în care părintele, căruia i-a fost aplicată interdicția privind eliberarea documentelor de stare civilă, solicită eliberarea certificatului de naștere a copilului art. 7, art. 8 din Legea Nr. 100 din 26.04.2001 privind actele de stare civilă).

În ceea ce privește, interdicția privind eliberarea actelor de identitate, instanța sesizează faptul că în cazul în care această interdicție vizează și buletinul de identitate, apare o problemă de compatibilitatea a acestei interdicții cu prevederile art. 23 alin. (1) din Constituție.

În conformitate cu art. 23 alin. (1) din Constituție, *fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.*

Dreptul la recunoașterea personalității juridice înseamnă recunoașterea existenței individului. Pe lângă existența spirituală și fizică, persoana are nevoie de a fi recunoscută în fața legii. Fără acest drept, individul nu există ca subiect juridic și nu mai poate beneficia de toate drepturile, inclusiv de dreptul la viață (a se vedea Constituția Republicii Moldova: comentariu/ coord. de proiect: Klaus Sollfrank; red.: Nina Pârțac, Lucia Țurcanu – Ch.: Arc, 2012 (Tipogr. „Europress“). – p. 111. editat de Curtea Constituțională a Republicii Moldova cu sprijinul financiar al Fundației „Hanns Seidel“ din Germania).

În acest context, instanța consideră că buletinul de identitate este un atribut al persoanei care îi permite să se legitimeze, iar prin acest act se recunoaște existența individului în fața legii. La fel, instanța notează că unele drepturi pot fi exercitate doar în condițiile în care individul prezintă buletinul de identitate.

Relativ la cele expuse, în opinia instanței, aplicarea interdicției privind eliberarea actelor de identitate, în partea în care se referă și la buletinul de identitate, reprezintă o ingerință nejustificată în dreptul garantat de art. 23 alin. (1) din Constituție.

Mai mult decât atât, potrivit art. 54 alin. (3) din Constituție, *prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.*

Cu referire la cele expuse anterior, instanța consideră că există dubii în constituționalitatea prevederilor art. 22 alin. (1) lit. v) Cod de executare (teza a II-a), introduse prin legea Nr. 118 din 02.06.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, iar în acest sens urmează a fi sesizată Curtea Constituțională pentru a soluționa excepția de neconstituționalitate.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Judecătoria Bălți cu sediul în or. Fălești solicită soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 22 alin. (1) lit. v) Cod de executare (teza a II-a) „*Interdicția privind eliberarea documentelor de stare civilă, a actelor de identitate sau a permiselor de conducere se aplică exclusiv de către instanța de judecată*”, introduse prin legea Nr. 118 din 02.06.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

VI - LISTA DOCUMENTELOR

- a. Copia încheierii de ridicare a excepție de neconstituționalitate;
- b. Copia demersului executorului judecătoresc privind eliberarea documentelor de stare civilă, a actelor de identitate sau a permiselor de conducere în privința lui Crețu Serghie Ivan, înregistrat la data de 22 decembrie 2016;
- c. Copia cererii privind concretizarea cerințelor din demers înregistrată la data de 11 ianuarie 2017.

VII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul: or. Fălești
Data: 02 februarie 2017

Judecător în Judecătoria Bălți cu sediul în or. Fălești.

Ion GHIZDARI